

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/giganci-nauki-pl/139529,Wielcy-polscy-wynalazcy-w-II-Rzeczypospolitej-Tadeusz-Sendzimir.html>
01.03.2026, 11:56

Wielcy polscy wynalazcy w II Rzeczypospolitej - Tadeusz Sendzimir

Polecamy film dokumentalny Aliny Czerniakowskiej o Tadeuszu Sendzimirze - jednym z najwybitniejszych polskich inżynierów XX wieku. Był wynalazcą wielu technik produkcyjnych w hutnictwie i przemyśle metalurgicznym, m.in. metody cynkowania blach i taśm stalowych oraz metody ciągłego walcowania stali na zimno w tzw. walcarkach Sendzimira. Jego odkrycia zrewolucjonizowały światową metalurgię.

Reżyseria i scenariusz filmu: Alina Czerniakowska, konsultacja prof. Bolesław Orłowski.

* * *

Tadeusz Sendzimir właśc. Tadeusz Sędzimir (ur. 15 lipca 1894 r., zm. 1 września 1989 r.) Rodowity lwowianin, choć z rodziny szlacheckiej herbu Ostoja wywodzącej się spod Krakowa. Nauki pobierał we Lwowie, aż po dyplom uzyskany na Wydziale Mechanicznym politechniki. Doświadczenia zawodowe zdobywał w Rosji, Chinach (w Szanghaju założył fabrykę śrub, drutu i gwoździ) i Stanach Zjednoczonych.

Do kraju powrócił w 1930 r. Rezultatem jego zawodowej aktywności stało się uruchomienie oryginalnej walcarki (1932), a rok później zbudowanie w Kostuchnie k. Katowic cynkowni wykorzystującej technologię ciągłego wyżarzania i cynkowania blach stalowych, czyli cynkowania ogniowego, znanych w świecie jako tzw. proces Sendzimira. Nie był to koniec jego osiągnięć, bowiem w 1934 r. w Hucie „Pokój” w Rudzie Śląskiej wdrożył do przemysłowej produkcji wynalezioną przez siebie metodę walcowania cienkiej blachy na zimno. Patenty Sendzimira jeszcze przed wojną trafiły do Francji, Anglii i USA.

Wybuch wojny zastał wynalazcę za oceanem. W Stanach Zjednoczonych, ze względu na kłopoty z polskimi znakami diakrytycznymi, zmienił nazwisko na Sendzimir. Do Polski już nie wrócił. Na emigracji kierował własną firmą, zajmującą się projektowaniem maszyn do obróbki metalu. W USA Sendzimir opatentował swój najbardziej znany wynalazek – walcarkę planetarną (walcowanie na gorąco). Jego dokonania (m.in. opatentował 120 wynalazków) sprawiły, że nazywany jest „Edisonem metalurgii” i stawiany w rzędzie takich postaci, jak Henry Bessemer i Werner von Siemens.

Biogram opublikowany w kalendarzu IPN na 2021 rok
Konsultacja merytoryczna: prof. dr hab. Włodzimierz Suleja